

Laidiens: 29.01.2009., Nr. 16

Ministru kabineta noteikumi Nr.42

Rīgā 2009.gada 13.janvārī (prot. Nr.3 32.§)

Noteikumi par pazemes ūdens resursu apzināšanas kārtību un kvalitātes kritērijiem

Izdoti saskaņā ar Ūdens apsaimniekošanas likuma 5.panta septīto daļu un desmitās daļas 2. un 3.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. pazemes ūdens resursu apzināšanas kārtību;

1.2. kārtību, kādā nosakāma antropogēno slodžu ietekme uz pazemes ūdensobjektiem;

1.3. pazemes ūdensobjektu klases un pazemes ūdeņu labas un sliktas ķīmiskās kvalitātes kritērijus.

2. Sagatavojot upju baseinu apsaimniekošanas plānu (turpmāk – apsaimniekošanas plāns) un pasākumu programmu, lai sasniegtu apsaimniekošanas plānā noteiktos vides kvalitātes mērķus (turpmāk – vides kvalitātes mērķi), Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra (turpmāk – aģentūra) apzina pazemes ūdens resursus, izpēta antropogēno slodžu ietekmi uz pazemes ūdensobjektiem un novērtē pazemes ūdensobjektu kvalitāti un kvantitatīvo stāvokli.

3. Valsts un pašvaldību institūcijas pēc aģentūras pieprasījuma sniedz tām informāciju, kas nepieciešama, lai apzinātu pazemes ūdens resursus, noteiktu antropogēnās slodzes un novērtētu pazemes ūdensobjektu kvalitāti un kvantitatīvo stāvokli.

II. Pazemes ūdens resursu apzināšana un antropogēno slodžu noteikšana

4. Aģentūra sagatavo pazemes ūdensobjektu sākotnējo raksturojumu, lai noskaidrotu to ģeoloģiskos un hidroģeoloģiskos apstākļus, robežas, izmantošanas veidus un saistību ar virszemes ūdeņu vai sauszemes ekosistēmām.

5. Sagatavojot pazemes ūdensobjektu sākotnējo raksturojumu, aģentūra izmanto monitoringa datus un citus datus par hidroģeoloģiskajiem apstākļiem, augsnes īpašībām, pazemes ūdeņu ieguvi un notekūdeņu novadišanu, kā arī informāciju par zemes izmantošanas veidiem attiecīgajā upju baseinu apgabalā. Sagatavojot pazemes ūdensobjekta sākotnējo raksturojumu, nosaka:

5.1. ūdensobjekta ģeoloģiskās robežas plānā un griezumā;

5.2. ūdensobjekta ģeoloģiskos, hidroģeoloģiskos un hidrodinamiskos apstākļus (piemēram, pazemes ūdeņu ūdensšķirtnes, plūsmas virzienu un ūdens bilanci, pazemes ūdens baseinu dabiskās vai mākslīgās papildināšanas avotus, noplūdes apgabalus, aizsargātību pret piesārņojumu, sedzošo slāņu vispārējo raksturojumu tajā teritorijā, no kuras papildinās pazemes ūdens resursi);

5.3. aerācijas zonu pazemes ūdensobjekta teritorijā;

5.4. antropogēno slodžu vispārējo ietekmi uz pazemes ūdensobjektu (piemēram, punktveida un difūzā piesārņojuma avoti, kas ietekmē pazemes ūdensobjektu, pazemes ūdensobjekta izmantošana ūdens ieguvei, pazemes ūdeņu līmeņa mākslīga paaugstināšana vai pazemināšana);

5.5. tos pazemes ūdensobjektus, ar kuriem ir saistītas no tiem tieši atkarīgas virszemes ūdeņu ekosistēmas vai sauszemes ekosistēmas.

6. Pēc sākotnējā raksturojuma sagatavošanas aģentūra nosaka pazemes ūdensobjektus, ņemot vērā pazemes ūdens horizontu robežas plānā un griezumā un to piesaisti virszemes ūdensobjektiem.

7. Aģentūra nosaka pazemes ūdensobjektus atbilstoši šādiem kritērijiem:

7.1. pazemes ūdensobjekta ģeoloģiskā uzbūve, hidroģeoloģisko un hidrodinamisko apstākļu īpatnības;

7.2. pazemes ūdeņu kvalitāte;

7.3. antropogēnās darbības ietekme uz pazemes ūdeņu kvantitatīvo stāvokli un ķīmisko kvalitāti;

7.4. pazemes ūdens resursu izmantošana iedzīvotāju ūdensapgādē;

7.5. pazemes ūdens horizonta saistība ar virszemes ekosistēmām.

8. Ja pazemes ūdensobjekta sākotnējais raksturojums, kā arī antropogēno slodžu novērtējuma rezultāti liecina, ka vides kvalitātes mērķu vai veicamo pasākumu noteikšanai nepieciešams pazemes ūdensobjektu sīkāks iedalījums, sākotnēji noteiktos pazemes ūdensobjektus sadala apakšobjektos. Pazemes ūdens apakšobjektus iedala atbilstoši šādiem kritērijiem:

8.1. ūdensobjekta daļas, kuru ģeoloģiskā uzbūve, hidroģeoloģisko un hidrodinamisko apstākļu raksturīgās īpašības atšķiras no attiecīgajām īpašībām pārējā pazemes ūdensobjektā;

8.2. ūdensobjekta daļas, kurās konstatētas dabiskās hidroķīmiskās anomālijas;

8.3. ūdensobjekta daļas, kurām ir svarīga nozīme ūdensapgādē;

8.4. ūdensobjekta daļas, kurās radušās pārmaiņas intensīvas antropogēnās darbības dēļ.

9. Pazemes ūdensobjektus un apakšobjektus norāda attiecīgajā apsaimniekošanas plānā. Aģentūra var mainīt pazemes ūdensobjektu iedalījumu, kad tiek atjaunots apsaimniekošanas plāns.

10. Pamatojoties uz sākotnējā raksturojuma rezultātiem, aģentūra identificē pazemes ūdensobjektus vai apakšobjektus, kuros ir risks nesasniegt noteiktos vides kvalitātes mērķus (turpmāk – riska ūdensobjekti). Ja nepieciešams, riska ūdensobjektiem sagatavo to hidroģeoloģisko un ģeoloģisko apstākļu, kā arī antropogēnās slodzes ietekmes papildu raksturojumu. Antropogēnās slodzes ietekmes papildu raksturojumu nosaka visiem pazemes ūdensobjektiem, kuri šķērso Latvijas robežu ar citu Eiropas Savienības dalībvalsti.

11. Sagatavojot riska ūdensobjektu hidroģeoloģisko un ģeoloģisko apstākļu papildu raksturojumu, aģentūra precizē:

- 11.1. riska ūdensobjekta ģeoloģisko uzbūvi, ūdens horizontu izplatību un tipu, kā arī sprostsļāņu izplatību;
- 11.2. filtrācijas īpatnības katrā riska ūdensobjekta ūdens horizontā vai ūdens horizontu kompleksā, dabisko izolāciju no virszemes piesārņojuma, kā arī ūdens resursu papildināšanas un noplūdes apstākļus;
- 11.3. sedzošo slāņu vispārējo raksturojumu teritorijā, no kuras papildinās pazemes ūdens resursi (piemēram, sedzošo slāņu biezums, porainība, ūdenscaurlaidība un absorbcijas īpašības);
- 11.4. hidroģeoloģiskā griezuma stratifikāciju vienā riska ūdensobjektā;
- 11.5. mijiedarbības apjomu starp riska ūdensobjektu un ar to hidrodinamiski saistītajiem virszemes ūdeņiem un no tā atkarīgajām sauszemes ekosistēmām;
- 11.6. pazemes ūdeņu plūsmas virzienu un apmaiņas ātrumu starp riska ūdensobjektu un ar to saistītajiem virszemes un pazemes ūdensobjektiem;
- 11.7. vidējā apjoma aprēķinus, par kādu gadā papildinās pazemes ūdens resursi (izmanto pazemes ūdeņu bilances novērtējumu un hidroģeoloģiskos modeļus);
- 11.8. pazemes ūdeņu ķīmisko sastāvu (norāda antropogēnās darbības ietekmi uz vielu sastāvu un koncentrāciju).
12. Sagatavojot antropogēnās slodzes ietekmes papildu raksturojumu, aģentūra apkopo šādu informāciju:
- 12.1. visas ūdens ņemšanas vietas, kurās diennaktī vidēji iegūst vairāk nekā 10 kubikmetru pazemes ūdeņu vai no kurām iegūst dzeramo ūdeni vairāk nekā 50 personām, kā arī vidējo gadā iegūtā ūdens daudzumu katrā no minētajām vietām;
- 12.2. pazemes ūdeņu ķīmiskā sastāva dabiskais fona līmenis (tāda vielas koncentrācija vai ķīmisko kvalitāti raksturojoša rādītāja vērtība pazemes ūdensobjektā, kas atbilst cilvēka darbības neietekmētiem vai ļoti maz ietekmētiem apstākļiem) ūdens ieguvei izmantotajā pazemes ūdensobjektā un iegūtā ūdens ķīmiskā kvalitāte;
- 12.3. visi punkti, kuros pazemes ūdeņu krājumu mākslīgi papildina, kā arī ievadītā ūdens daudzums un ķīmiskais sastāvs;
- 12.4. piesārņojošo vielu absorbēšanās spēja augsnē un sadalīšanās (noārdīšanās) ātrums pazemes ūdeņu horizontos, kā arī zemes lietošanas veidi teritorijā, no kuras papildinās pazemes ūdeņu resursi;
- 12.5. darbības, kas ietekmē pazemes ūdens resursu dabisko papildināšanos;
- 12.6. dabiskas vai mākslīgas izcelsmes piesārņojošo vielu fona līmenis, tai skaitā vielu un jonu vai to rādītāju paaugstinātais fona līmenis, kas rodas dabīgu hidroģeoloģisku iemeslu dēļ, un šo vielu koncentrācijas maiņas tendences ilgākā laika posmā.
13. Pamatojoties uz papildu raksturojumā un antropogēno slodzi novērtējumā sniegto informāciju, novērtējot ūdensobjekta stāvokļa ietekmi uz virszemes ūdeņiem un ar tiem saistītajām sauszemes ekosistēmām, virszemes ūdensobjekta gultnes regulēšanu, aizsardzību pret plūdiem, meliorāciju, kā arī saimnieciskās darbības attīstību, aģentūra nosaka, kuriem pazemes ūdensobjektiem upju baseinu apsaimniekošanas plānā ir piemērojami Ūdens apsaimniekošanas likumā paredzētie izņēmumi vides kvalitātes mērķu noteikšanai vai sasniegšanai.

III. Pazemes ūdensobjektu klases un pazemes ūdeņu kvalitātes kritēriji

14. Aģentūra novērtē pazemes ūdensobjektus un apakšobjektus, salīdzinot datus par to stāvokli ar kritērijiem, kas atbilst labai vai sliktai pazemes ūdeņu ķīmiskajai kvalitātei, kā arī labam vai sliktam pazemes ūdeņu